

Regjeringens nasjonale integreringskonferanse 2025

Arbeids- og
inkluderingsdepartementet

Innhold

1. Sammen drag	3
2. Konferanseprogram	4
3. Tale ved arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna	5
4. Konferansen	9
3.1 Formål	9
3.2 Bakgrunn	9
3.3 Fokus på dialog	9
3.4 Forankring	9
3.5 Evaluering av konferansen	10
5. Faglige diskusjoner og innspill	11
4.1 Inkluderende arbeidsliv	11
4.2 Trygge nabolag	14
4.3 Innvandreres deltakelse i valg og hvordan den kan økes	16

1. Sammendrag

Regjeringens nasjonale integreringskonferanse 2025 ble avholdt 13. mai i Regjeringens representasjonsanlegg i Oslo. Det var 80 deltakere på konferansen, hvorav 60 representerte innvandrersorganisasjoner og -råd og de resterende 20 bestod av politisk ledelse og embetsverk. Konferansens program startet med arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna sin åpningstale, innlegg fra Malaika Bahadur og Negusse Berhe ved IMDis ungdomspanel og tre faglige deler med diverse innlegg og gruppediskusjoner.

Den første faglige delen ble innledet av statssekretær Kjetil Vevle ved Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID), og handlet om inkluderende arbeidsliv. Det ble holdt innlegg av statssekretær Anette Kristine Davidsen fra Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet (DFD), Siri Klevstrand fra Kommunesektorens organisasjon KS og Bernt Apeland fra Hovedorganisasjonen Virke. Deltakerne diskuterte utfordringer innvandrere møter når de søker jobb i offentlig sektor, hva frivillige organisasjoner kan gjøre for å bistå, hvilke tiltak har vært effektive for å øke mangfold i offentlig sektor og hvilke tiltak mangler.

Den andre faglige delen ble innledet av kultur- og likestillingsminister Lubna Jaffery og handlet om trygge nabolag. Her holdt i tillegg statssekretær Synnøve Mjeldheim Skaar fra Kunnskapsdepartementet (KD) og John Roger Lund fra Oslopolitiets driftsenhet Øst innlegg. Deltakerne diskuterte hvordan frivillige organisasjoner kan bidra til trygge nabolag, hvordan de kan samarbeide med kommunen og staten og hindringer for å skape trygge nabolag.

Den siste delen ble innledet av statssekretær Emil Raaen fra Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) og handlet om valgdeltakelse blant innvandrere. Øyvind Kleven fra Statistisk Sentralbyrå og Rabia Musavi fra Likestilling Inkludering og Nettverk (LIN) holdt innlegg. Det ble også avholdt en panelsamtale mellom statssekretær Kjetil Vevle, statssekretær Emil Raaen, Øyvind Kleven, Rabia Musavi, Malaika Bahadur fra IMDis ungdomspanel og Khansa Ali fra MiRa-Senteret.

Konferansier Åsmund Eide holdt i tillegg samtaler med Adnan Naeem fra Romsås idrettslag, Amir Ranjbar fra Wild X og Daniella, som da hun var 13 år ble tvangsgiftet bort til sin egen fetter. Statssekretær Kjetil Vevle holdt avslutningstale før konferansen ble avsluttet med sosialt samvær.

2. Konferanseprogram

Tirsdag 13. mai 2025 i Regjeringens representasjonsanlegg, Parkveien 45, Oslo.

Kl. 08:30 Registrering

Kl. 09:00 Oppstart og tale ved arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna

Kl. 09:25 Innlegg fra Malaika Bahadur og Negusse Berhe fra IMDis ungdomspanel

Kl. 09:40 Bolk 1: Inkluderende arbeidsliv

Kl. 11:00 Lunsj

Kl. 12:00 Samtale med Adnam Naeem fra Romsås idrettslag og Amir Ranjbar fra Wild

Kl. 12:15 Bolk 2: Trygge nabolag

Kl. 13:30 Pause

Kl. 13:45 Samtale med Daniella

Kl. 14:00 Bolk 3: Innvandreres deltakelse i valg og hvordan den kan økes

Kl. 15:05 Oppsummering ved statssekretær Kjetil Vevle

Kl. 15:15 Sosialt samvær

Kl. 16:00 Avslutning

3. Tale ved arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna

Livet handler om å høre til. Høre til i en familie, høre til i et nabolag, høre til på en arbeidsplass og høre til i samfunnet. Tilhørighet gir trygghet, håp og framtidsutsikter. Det gir deg tro på at det er bruk for deg og trygghet for at det finnes en plass for deg. Når du flykter eller flytter fra noe kjent til noe ukjent mister du denne tilhørigheten. Det er krevende for alle mennesker. Det er i bunn og grunn dette integrering handler om. Å gi mennesker tilhørighet. At de skal høre til i et nabolag, høre til på en arbeidsplass og høre til i samfunnet.

Vi kan beslutte mye – men vi kan ikke beslutte tilhørighet. Det finnes ikke *en* oppskrift på hvordan man blir en del av samfunnet eller *en* stor knapp å trykke på for å lykkes med integrering. Folk er ulike og har ulike behov og ulike ressurser. Så vi trenger mange ulike oppskrifter, og vi må trykke på mange ulike knapper.

Årets konferanse skal handle om inkluderende arbeidsliv og inkluderende samfunn. Den skal handle om hvordan vi skal få flere av innbyggerne våre med innvandrerbakgrunn inn i arbeid. Den skal handle om hvordan vi skal sikre barna våre en trygg og god oppvekst. Den skal handle om hvordan vi skal få flere til å bruke stemmeretten. Dette krever mange former for innsats og innsats fra mange. Dere som er her i dag, spiller en viktig rolle – både på grunn av innsatsen dere gjør og innsikten dere har. Jeg ser fram til å utveksle erfaringer med dere og håper dere kommer til å utveksle erfaringer med hverandre!

Mange av dere har aktiviteter og prosjekter som kan være til inspirasjon og nytte for andre. Så snakk med dem som sitter ved bordet ditt! Fortell dem om det som går bra og det som ikke går fullt så bra. Jeg vet at jeg har mye å lære av dere. Men jeg er også sikker på at dere har mye å lære av hverandre!

Språk, arbeid og aktiv deltakelse fra den enkelte er viktig for å bli en del av det norske fellesskapet. Vi må jobbe langs flere spor samtidig. Stille krav og stille opp. Vi trenger mer arbeidskraft i årene som kommer. Vi må ta i bruk de ressursene innvandrere bringer med seg. Vi må føre en politikk som reduserer forskjellene mellom folk. Vi må ha et introduksjonsprogram som er tilpasset den enkelte, som gir folk muligheten til å få en stabil tilknytning til arbeidslivet. Forsørge seg selv.

Integreringsdebatten i Norge tar for ofte utgangspunkt i det vi ikke har lykkes med. Den skaper ofte et oss og et dem. Jeg vil derfor advare mot en integreringspolitikk som handler om å kutte i integreringstiltak. Vi får ikke flere inn i det norske fellesskapet ved å kutte i tiltakene som har gitt mange mennesker mulighet til et nytt og bedre liv i Norge. Det er en politisk prioritering å bruke fellesskapets ressurser på norskopplæring, kvalifisering og støtte til frivilligheten. Få flere til å lære seg norsk. Få flere ut i arbeid og inn i fellesskapet.

Vi er ikke i mål ennå. Mye kan bli bedre. Men å gjøre det vanskeligere for unge og voksne innvandrere å bli inkludert, mener jeg er oppskriften på svenske tilstander i Norge. Med mer segregering, flere som ikke kommer i jobb, og økende kriminalitet.

Da jeg vokste opp på Holmlia her i Oslo hadde jeg en nabo som het Nayat Abbouz. Hun var 16 år da hun kom til Norge. I tjue år levde hun et liv der mesteparten av tida gikk med til

småbarn og arbeid hjemme. Hun kunne ikke så mye norsk og engasjerte seg ikke i lokalsamfunnet. Så ble Nayat skilt. Hun bestemte seg for å få en utdanning og få seg arbeid. Hun gikk på voksenopplæringen og lærte seg norsk. Hun tok videregående og fagbrev som konditor. Hun begynte å jobbe og begynte å engasjere seg i lokalsamfunnet. «Jeg satset på det jeg drømte om, og jeg fikk det til med hardt arbeid. Nå har jeg et lykkelig og meningsfullt liv,» sier Nayat.

Jeg har reist mye rundt i landet etter at jeg ble arbeids- og inkluderingsminister. På disse reisene har jeg møtt innvandrere som ikke har kunnet norsk og ikke har kommet seg i jobb. Vi har fortsatt utfordringer med integrering og inkludering, selv om det går bra på mange områder. Vi må få flere av innbyggerne våre med innvandrerbakgrunn til å ta del i arbeidslivet og de små og store fellesskapene som binder oss sammen. For vi trenger dem der!

Det er mangel på arbeidskraft i landet vårt. Vi trenger alle kloke hoder og sterke armer som finnes for å gjøre jobbene og finansiere velferden vi alle nyter godt av. Det er i første rekke mangel på språkkunnskaper og mangel på kompetanse som stenger innvandrere ute fra arbeidslivet.

Regjeringen tar mange grep på mange områder for å gi flere mulighet til å lære seg norsk, skaffe seg utdanning og komme seg i arbeid. Vi foreslår flere endringer i integreringsloven for å gjøre det enklere for innvandrere å komme i arbeid og få formell kompetanse. Vi har lansert et nasjonalt digitalt tilbud om norskopplæring som skal gjøre det enklere å kombinere arbeid med opplæring i norsk.

Det er flere barrierer som stenger innvandrere ute fra arbeidslivet. Rasisme og diskriminering er en av dem. Vi vet at mange søker jobb etter jobb uten å bli innkalt til intervju på grunn av navnet på søknaden og at mange ender opp med stillinger de er overkvalifisert for når de får jobb. Derfor har vi en egen handlingsplan med en rekke tiltak som skal forebygge og forhindre diskriminering av innvandrere på vei inn og opp i arbeidslivet. Negativ sosial kontroll og æresmotivert vold er en annen barriere. Kontroll og vold fratar ikke bare mennesker frihet og trygghet. Den hindrer dem også i å ta del i arbeidsliv og samfunnsliv. Om kort tid legger vi fram en ny handlingsplan der vi forsterker innsatsen mot denne formen for kontroll og vold.

Det er flere kvinner enn menn med innvandrerbakgrunn som står utenfor arbeidslivet. I fjor traff jeg Sara Abdul Amir som hadde søkt på den ene jobben etter den andre uten å komme i arbeid. «Det var en mørk periode i livet mitt, for jeg fikk ikke anledning til å vise hva jeg kan», fortalte Sara. Det endret seg da hun fikk støtte fra Jobbsjansen, som hjelper innvandrerkvinner inn i arbeidslivet. Sara fikk en jobb hun stortrives i. «Det endret så mye! For jeg er et menneske som liker å jobbe og møte nye mennesker hver dag», sa Sara til meg.

På 1970-tallet skjedde det noe som var med på å gjøre Norge til et rikt land. Kvinnene gikk inn i arbeidslivet. Det gjorde kvinnene økonomisk selvstendige. Det gjorde landet vårt mer likestilt. Hvis vi får flere kvinner med innvandrerbakgrunn inn i arbeid vil det gjøre dem økonomisk selvstendige og samfunnet vårt rikere – både på fellesskap og verdiskaping. Det

vil styrke tilhørigheten deres til samfunnet og gi barna deres flere muligheter. For vi vet at barn i fattige familier der foreldre står utenfor arbeidslivet får færre muligheter enn andre barn. I år har regjeringen satt av 180 millioner kroner til Jobbsjansen for å hjelpe flere innvandrerkvinner som står langt fra arbeidslivet, inn i jobb. Vi ser at det gir resultater! I 2024 gikk 74 prosent av deltakerne i Jobbsjansen inn i arbeid eller utdanning.

I fjor møtte jeg en mor med innvandrerbakgrunn som har tre sønner. De hadde lyst til å gå på svømming, alle tre. Mammaen fortalte meg at hun hadde nektet de to eldste. Hun ville at de skulle prioritere skolearbeid og lekser i stedet. Men yngstemann fikk lov. På svømmingen fikk han gode venner, ble en del av et fellesskap og fikk se mange steder i Norge når han reiste rundt på svømmestevner. Mammaen hans forsto at sønnen hennes lærte mye mer enn å svømme.

Å få flere innvandrere til å ta del i samfunnslivet er viktig av veldig mange grunner. Det gir tilhørighet til fellesskapet. Det forebygger ensomhet og utenforskap. Det er viktig for samfunnet vi alle er en del av. Her gjør dere i organisasjonene en stor og viktig jobb! Dere skaper møteplasser og fyller dem med innhold. Dere hjelper voksne med språket og barn med leksene. Dere jobber for fellesskap og tilhørighet – mot diskriminering, negativ sosial kontroll og æresrelatert vold.

Regjeringen støtter både nasjonale og lokale frivillige organisasjoner i innsatsen for integrering. I årets statsbudsjett har vi bevilget totalt 240 millioner kroner til dette viktige arbeidet. Til sammen 98 organisasjoner og prosjekter får støtte til innsats som skal inkludere flere innvandrere i samfunnsliv og arbeidsliv. Vi har satt av 10 millioner kroner til møteplasser for gutter og unge menn. Målet er å bygge trygge fellesskap der gutter og unge menn kan oppleve mestring og tilhørighet. Ved å gjøre dette kan vi forhindre at de faller utenfor og finner veien inn i utrygge fellesskap og kriminalitet. Jeg besøkte nylig Haugerud idrettsforening i Groruddalen som får 550.000 kroner til det viktige arbeidet de gjør med å bygge gode møteplasser for unge gutter. For å forhindre at mennesker faller utenfor arbeidslivet og fellesskapet må vi begynne tidlig. Vi må bekjempe forskjeller og gi alle barn som vokser opp i landet vårt de samme mulighetene.

Regjeringen vil ha en felles innsats for å utjevne forskjeller og fremme mobilitet rettet mot barn, unge og familiene deres. I juni legger vi fram en stortingsmelding som handler om hvordan vi skal gjøre dette – så her er det bare å følge med!

Å skape tilhørighet og inkludere flere innvandrere i arbeidsliv og samfunnsliv krever mange former for innsats og innsats fra mange av oss. Det krever store grep og små grep. Det krever tålmodighet. En bensinstasjon i Vågå tok et lite grep som har vakt stor oppmerksomhet. De ansatte på bensinstasjonen kommer fra flere land, og noen av dem strever med språket. Derfor satte ledelsen opp en lapp på døra der det sto: «Kjære kunde. Vi er så heldige at vårt team består av ulike nasjonaliteter. Noen kan både norsk og engelsk, andre litt mindre. Alle er kjempeglade for å ha en mulighet til å bidra til fellesskapet, blant annet ved å hjelpe deg. Hjelp oss gjerne med å gjøre vårt team tryggere ved å ha litt ekstra tålmodighet. Kanskje må du repetere deg selv en eller to ganger.»

Ledelsen på bensinstasjonen ga flinke arbeidstakere en sjanse. For du kan jo gjøre en god jobb selv om du ikke kan språket perfekt. Men ledelsen gjorde noe mer. De sa klart og tydelig fra at arbeidstakerne med innvandrerbakgrunn var en del av teamet og ba kundene vise dem vennlighet og tålmodighet. Slik skapte de også fellesskap og tilhørighet.

Slik vi alle må gjøre vårt for å skape fellesskap og tilhørighet. Og ha tålmodighet med hverandre.

4. Konferansen

3.1 Formål

Regjeringens nasjonale integreringskonferanse har som mål å gi lokale innvandrersorganisasjoner og -råd anledning til å dele sine erfaringer og synspunkter direkte med regjeringsmedlemmer i ansvarlige departementer. Overordnet tema for konferansen i 2025 var **Inkluderende arbeidsliv og inkluderende samfunn**. Konferansen satt særlig søkelys på mangfold i arbeidslivet, å skape trygge nabolag og deltakelse i valg.

Konferansen samler personer som representerer innvandrersorganisasjoner -og innvandrerråd, og politikere og embetsverk fra departementene. Konferansen skal bidra til å løfte temaer som både organisasjonene og politikere og embetsverk anser som viktige. Konferansen gir grunnlag for dialog med og medvirkning for representanter for innvandrermiljøene.

3.2 Bakgrunn

Konferansen ble i 2025 arrangert for tolvte gang, og har bestått av sesjoner ledet av ansvarlige departementer og deres politiske ledelse. Deltakerne var i hovedsak representanter for sivil sektor, særlig innvandrersorganisasjoner, innvandrerråd og IMDis ungdomspanel. Disse har i konferansen hatt dialog med politisk ledelse fra AID, KUD, KD, DFD, KDD og ledere fra departementene og IMDi. Konferansen ble avholdt i Regjeringens representasjonsanlegg, og hadde en øvre grense på 80 deltakere, hvorav 60 representanter fra innvandrersorganisasjoner. Deltakerne ble invitert av statsråden.

3.3 Fokus på dialog

Årets konferanse ble lagt opp slik at alle deltakerne fikk mulighet til å delta aktivt i første og andre sesjon gjennom strukturerte gruppediskusjoner. Gjennom disse diskusjonene fikk deltagerne mulighet til å diskutere i mindre grupper, samtidig som de fikk knytte kontakt på tvers av organisasjoner, områder og geografisk tilhørighet. For å sikre bred og variert dialog med både politikere og embetsverk, ble det gjennomført en rotasjon mellom sesjonene, der gruppelederne byttet bord. Det ble ført referat fra samtalene ved hvert bord. Den tredje sesjonen besto av en panelsamtale med deltakelse fra politisk ledelse, representanter fra organisasjonene og en representant fra IMDis ungdomspanel. Her ble det lagt vekt på å løfte frem ulike perspektiver og erfaringer i plenum.

3.4 Forankring

I forkant av integreringskonferansen ble temaer som skulle løftes forankret i to løp. Tidlig i planleggingen bidro Integrerings- og mangfoldsdirektoratet sin *referansegruppe for arbeidet med å styrke sivilsamfunnets rolle på integreringsfeltet* med innspill til aktuelle temaer. Samtidig jobbet ansvarlige departementer med å finne aktuelle temaer eller behov som kunne knyttes opp mot nært forestående eller planlagt arbeid. På den måten kunne man synliggjøre behovet og mulighetene for eventuelle innspill under konferansen. De faglige delene på konferansen var basert på innspillene fra referansegruppen og departementene.

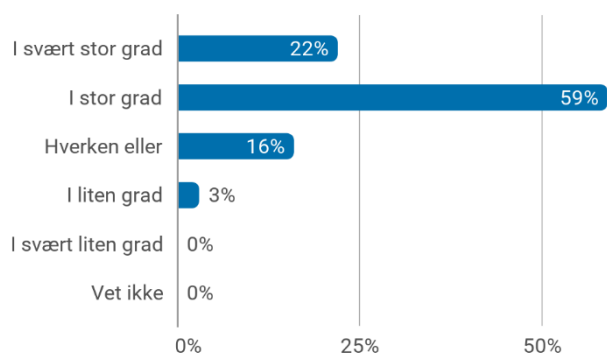
3.5 Evaluering av konferansen

For å få tilbakemelding på årets konferanse og innspill til neste konferanse ble det sendt ut en spørreundersøkelse til deltakerne fra organisasjonene. Undersøkelsen ble sendt til 60 representanter for organisasjoner. 34 personer gjennomførte undersøkelsen. Evalueringen viser at respondentene i stor grad var fornøyde med både innhold og gjennomføring.

97 prosent av de som svarte på undersøkelsen ga uttrykk for at de var godt fornøyde med konferansen. Temaene som ble tatt opp, samt muligheten for direkte dialog med politikere og embetsverk, ble særlig fremhevet som positive sider ved konferansen. Blant forslagene til forbedringer ble det blant annet trukket frem behov for mer tid til gruppediskusjoner, kortere og færre innlegg og større mulighet for å stille spørsmål under panelsamtalene. Deltakerne fikk også mulighet til å komme med innspill til fremtidige temaer for konferansen.

Et mål for integreringskonferansen er at representanter for innvandrersorganisasjoner skal få dele sine erfaringer og synspunkter med politisk ledelse eller andre i departementet. 8 av 10 svarte at de i stor eller svært stor grad fikk mulighet til dette. Samtidig var det enkelte som opplevde at de i liten grad eller hverken eller fikk denne muligheten.

Tabell 1. Fikk du tilstrekkelig mulighet til å dele dine erfaringer og synspunkter med politisk ledelse eller andre ansatt i departement?

5. Faglige diskusjoner og innspill

I det følgende oppsummerer vi kort de ulike bolkene, og innspillene som kom inn i gruppediskusjonene. Vi har bestrebet oss på å gjengi innspillene direkte, men uten gjentakelser og i en pedagogisk form. Innspillene er med hensikt ikke korrigert for ev. feil eller misforståelser, for å unngå feil i fortolkningen fra departementets side og fordi det i seg selv kan være nyttig å få fram hva som kan være uklart innenfor de ulike områdene.

4.1 Inkluderende arbeidsliv

4.1.1 Tema

Det er viktig at kompetansen og ressursene til innvandrere blir benyttet på en god måte i det norske arbeidslivet. Innvandrere er særlig underrepresentert i offentlig sektor. Selv om flere kommuner og statlige virksomheter er gode til å rekruttere mangfoldig, er det likevel et potensial for økt rekruttering av innvandrere i offentlig sektor. Forskning viser at uten korrigerende tiltak, vil majoritetsbefolkningen ha en tendens til å fortsette å rekruttere seg selv. Mange innvandrere har relevant kompetanse og mye å bidra med hvis de får sjansen. Hvordan kan vi legge til rette for økt rekruttering av innvandrere i offentlig sektor?

4.1.2 Innledere

Konferansens første bolk ble introdusert av statssekretær Kjetil Vevle fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Statssekretæren innledet med å understreke viktigheten av et inkluderende arbeidsliv og behovet for å få flere innvandrere inn i arbeid. Han pekte på at diskriminering fortsatt er en utfordring, og at mangfold må ses på som en ressurs som styrker både arbeidsmiljø og verdiskaping. Regjeringen ønsker å legge til rette for økt etnisk mangfold i arbeidslivet gjennom konkrete tiltak og bevisstgjøring blant arbeidsgivere.

I tillegg holdt statssekretær Anette Kristine Davidsen fra Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet innlegg hvor hun snakket om viktigheten av å inkludere flere i arbeidslivet, herunder personer med innvandrerbakgrunn, for å møte fremtidens kompetansebehov. Hun understreket at staten må gå foran som et inkluderende arbeidsliv og sikre at kvalifiserte kandidater vurderes på bakgrunn av kompetanse, ikke bakgrunn.

Siri Klevstrand fra Kommunesektorens organisasjon snakket om rekruttering og inkludering i kommunesektoren, og trakk fram høye språkkrav, behov for fleksible virkemidler, og godkjenning av utdanning som barrierer. Hennes hovedbudskap var at situasjonen er i bedring, og det skjer mye positivt innen arbeidsinkludering i kommunal sektor. Hun nevnte traineeprogrammer, lønnstilskudd, og direkte ansettelser som gode tiltak for rekrutteringen. Et godt eksempel er Kristiansand kommune, som har flere tiltak som tilrettelagte læreløp og helsefagprosjekter.

Bernt Apeland fra Hovedorganisasjonen Virke holdt innlegg om handels- og tjenestenæringen som inkluderingsmotor. De viser til at mange bransjer sliter med å rekruttere – særlig innen byggevare, dagligvare, og servering. I samarbeid med NAV og Voksenopplæringen har Virke utviklet Handelslappen, som er et kompetansebevis, og har fokus på språk, nøkkelkompetanser som kundeservice, tidsstyring og selvledelse. De trakk

også fram bruk av e-læring og praksis i butikk som et godt tiltak. Virke har som mål å skalere prosjektet til flere kommuner og gjøre inkluderingsarbeidet mer systematisk.

4.1.3 Spørsmål til gruppediskusjonen

1. Hva er de største utfordringene innvandrere møter når de søker jobb i offentlig sektor?
2. Hva kan frivillige organisasjoner bidra med for å øke rekrutteringen av innvandrere?
3. Hvilke tiltak har vært mest effektive for å øke mangfoldet i offentlig sektor? Hvilke tiltak savnes?

4.1.4 Innspill

Spørsmål 1: Hva er de største utfordringene innvandrere møter når de søker jobb i offentlig sektor?

Rammebetingelser i offentlig sektor

- I staten er hovedregelen at alle ledige stillinger skal lyses ut offentlig (utlysningssplikten), og at den best kvalifiserte søkeren skal ansettes (kvalifikasjonsprinsippet). Det samme gjelder i KS-området og deler av Spekter-området.
- For mange stillinger i offentlig sektor kreves/forventes betydelig kunnskap/erfaring i norsk språk og samfunnsforståelse. Det kan også være krav om at utdanninger fra en norsk utdanningsinstitusjon, sikkerhetsklaring o.l.
- Ovennevnte rammeverk gjør det mer krevende for en del innvandrere å nå opp som «best kvalifisert». Arbeidsgivere i privat sektor kan som hovedregel ansette uten slike begrensninger.

Diskriminering og fordommer:

- Ubevisste og strukturelle fordommer knyttet til navn, utseende, religion (f.eks. hijab), og etnisk bakgrunn.
- Opplevelse av å måtte være «bedre enn gjennomsnittet» for å bli vurdert.
- Manglende tilbakemelding etter avslag.

Språk og kommunikasjon:

- Høye og ofte rigide språkkrav (f.eks. B2-nivå).
- Vanskeligheter med å forstå stillingsannonser og norsk arbeidskultur.
- Manglende mulighet til å lære språk i praksis.

Godkjenning av utdanning og kompetanse:

- Utenlandsk utdanning blir ofte nedgradert eller ikke godkjent.
- Lang behandlingstid og manglende anerkjennelse av medbrakt erfaring.

Nettverk og tilgang til informasjon:

- Mange stillinger lyses ikke ut – nettverk er avgjørende.
- Manglende rollemodeller og representasjon i offentlig sektor.

Systemiske og strukturelle barrierer:

- Offentlig sektor oppleves som mer rigid enn privat.
- Stillinger kan være «forhåndsbestemt» for interne kandidater.

- Manglende fleksibilitet i ansettelsesprosesser.

Psykologiske og sosiale faktorer:

- Lav selvtillit, resignasjon etter mange avslag.
- Manglende tro på egne muligheter.
- Negativ påvirkning fra mediebilde og samfunnsdebatt.

Spørsmål 2: Hva kan frivillige organisasjoner bidra med for å øke rekrutteringen av innvandrere?

Nettverksbygging og brobygging:

- Koble arbeidssøkere med arbeidsgivere.
- Være referanser og anbefale kandidater.
- Arrangere møteplasser og lavterskelaktiviteter.

Kompetanseheving og veiledning:

- Hjelp med CV, søknader og intervju trening.
- Språktrening i naturlige settinger.
- Kurs i digitale ferdigheter, norsk arbeidsliv og kultur.

Motivasjon og støtte:

- Mentorordninger og rollemodeller.
- Styrke selvtillit og mestringsfølelse.
- Veiledning for foreldre og ungdom.

Samarbeid og systempåvirkning:

- Samarbeid med NAV, kommuner og næringsliv.
- Bruke frivillighet som opplæringsarena.
- Bidra til å forklare uskrevede regler og forventninger i arbeidslivet.

Eksempler på tiltak:

- Bydelsmødrene, Mamas Mat, samarbeid med sykehjem og NAV.
- Kurs i etablering av bedrift og samfunnskunnskap.

Spørsmål 3: Hvilke tiltak har vært mest effektive for å øke mangfoldet i offentlig sektor? Hvilke tiltak savnes?

Effektive tiltak:

Traineeprogrammer og praksisplasser:

- F.eks. Trumfkortet i Skien, Flyktninger i jobb, Ung i Jobb Trondheim.
- Språkpraksis kombinert med arbeid.

Bevisst rekrutteringspolitikk og anonyme søknader:

- Krav om intervju av kvalifiserte søkere med innvandrerbakgrunn.

Godkjenning og kvalifisering:

- Raskere og bedre godkjenning av utenlandsk utdanning.
- Tilrettelegging for opplæring og kvalifisering i jobb.

Samarbeid og inkludering:

- Samarbeid med frivillige organisasjoner.
- Mentorprogrammer og lønnstilskudd via NAV.

Savnede tiltak:

Kvotearordninger og målrettet rekruttering:

- Kvoter for innvandrere og ungdom i offentlig sektor.
- Flere ledere med innvandrerbakgrunn.

Kultur- og kompetansetiltak:

- Opplæring i norsk arbeidskultur og samfunn.
- Mangfoldskompetanse hos arbeidsgivere og ansatte.

Strukturelle endringer:

- Mer fleksibilitet i ansettelsesprosesser.
- Anerkjennelse av frivillig arbeid som kvalifiserende erfaring.
- Sanksjoner ved brudd på likestillings- og diskrimineringsloven.

Avslutningsvis etter første bolk deltok Adnan Naeem fra Romsås idrettslag og årets ildsjel (2024), og leder for Wild X, Amir Ranjbar, i en samtale om deres engasjement for inkludering av barn og unge i lokalsamfunn, særlig i idrett og fritidsaktiviteter.

4.2 Trygge nabolag

4.2.1 Tema

Alle barn og unge skal ha en trygg og god oppvekst og like muligheter. Barnehage, skole og fritidsaktiviteter skal bidra til inkludering, fellesskap og vennskap. Noen barn og unge er av ulike årsaker i større risiko enn andre for å havne i utenforskap, og det er viktig å forebygge dette. Et velkjent ordtak sier at det trengs en landsby for å gi barn en god oppvekst. Offentlige tjenester og frivillige organisasjoner er sammen med foreldrene denne landsbyen. Hvordan kan vi skape trygge nabolag der barn og unge kan utvikle seg og trives i barnehagen, i skolen og på fritiden?

4.2.2 Innledere

Konferansens andre bolk ble innledet av kultur- og likestillingsminister Lubna Jaffery. Statsråden understreket i sin innledning betydningen av gode møteplasser og fritidstilbud for barn og unge som en nøkkel til å forebygge utenforskap og styrke fellesskapet. Hun pekte på at økonomiske og sosiale barrierer fortsatt hindrer deltakelse, og at det er et felles ansvar å sikre like muligheter for alle. Regjeringens handlingsplan *Alle inkludert!* ble trukket frem som et viktig virkemiddel for å øke deltakelsen i kultur, idrett og friluftsliv.

Etter dette fulgte et innlegg av statssekretær Synnøve Mjeldheim Skaar fra Kunnskapsdepartementet. Hun fremhevet skolens rolle i å sikre likeverdig opplæring og et

trygt læringsmiljø for alle elever, uavhengig av bakgrunn. Hun pekte på viktigheten av samarbeid med foreldre, særlig i familier med innvandrerbakgrunn, og behovet for god informasjon og dialog. Skolen ble også løftet frem som en viktig aktør i nærmiljøet, med potensial til å bidra til trygg oppvekst og inkludering gjennom åpne tilbud og aktiviteter etter skoletid.

John Roger Lund fra Oslopolitiets driftsenhet Øst holdt innlegg om trygghet og frivillighet – politiets perspektiv, og pekte på at trygghet skapes gjennom inkluderende fysiske omgivelser og samarbeid mellom frivillige, kommune og stat.

Deretter var det en samtale med konferansier Åsmund Eide og Daniella om hennes historie som tvangsgiftet i tre år fra hun var 13 år.

4.2.3 Spørsmål til gruppediskusjonen

1. Hva er hindringer for å kunne skape trygge nabolag? Del gjerne eksempler.
2. Hvordan kan frivillige organisasjoner bidra til å skape trygge nabolag? Del gjerne eksempler
3. Hvordan kan frivillige og kommunen/staten samarbeide om å skape trygge nabolag? Del gjerne eksempler.

4.2.4 Innspill

Spørsmål 1: Hva er hindringer for å kunne skape trygge nabolag?

Mangel på møteplasser og ressurser

- Nedleggelse av fritidsklubber og lavterskeltilbud.
- Lite variasjon i aktiviteter – ikke alle passer til fotball

Sosiale og strukturelle utfordringer

- Segregering, negativ sosial kontroll, språkbarrierer.
- Økonomiske forskjeller og fattigdom.
- Manglende tillit til offentlige myndigheter.

Samarbeidsutfordringer

- Silotenking i det offentlige.
- Manglende systematisk samarbeidsmodell.
- Frivillige organisasjoner mangler ofte verktøy og kompetanse.

Holdninger og inkludering

- Norske naboer kan være lite inkluderende.
- Manglende forståelse for verdien av naboskap og fellesskap.

Spørsmål 2: Hvordan kan frivillige organisasjoner bidra til å skape trygge nabolag?

Skape møteplasser og fellesskap

- Arrangere lavterskelaktiviteter som matlaging, dugnader, kulturfeiringer og fritidsklubber.
- Bruke skoler, moskeer, bibliotek og idrettslag som arenaer for inkludering.
- Fokus på aktiviteter som inkluderer både barn, unge og foreldre.

Bygge bro mellom grupper

- Frivillige fungerer som mellomledd mellom innvandrere og det offentlige.
- Bruke ildsjeler og ressurspersoner i lokalmiljøet.
- Fremme kulturforståelse og gjensidig respekt.

Styrke tillit og forebygging

- Samarbeid med politi, skole og helsetjenester.
- Bruke erfaringer fra tidligere kriminelle som rollemodeller.
- Fokus på forebygging av utenforskap og kriminalitet.

Inkludere og styrke foreldre

- Mødre som veiledere og brobyggere.
- Temakvelder og foreldremøter for å dele erfaringer og bekymringer.
- Informasjon på flere språk og opplæring i digitale verktøy.

Spørsmål 3: Hvordan kan frivillige og kommunen/staten samarbeide om å skape trygge nabolag?

Langsiktige partnerskap

- Behov for stabile og varige samarbeidsmodeller.
- Frie midler og støtte til drift, ikke bare aktiviteter.

Bedre koordinering og kommunikasjon

- Faste dialogpunkter og felles møteplasser.
- Inkludere frivilligheten i etablerte samarbeidsfora (f.eks. SLT/SaLTo).

Tilrettelegging og støtte

- Lavere terskel for tilskudd og støtteordninger.
- Bruke skoler og bydelsarenaer som nav for samarbeid.

4.3 Innvandreres deltakelse i valg og hvordan den kan økes

4.3.1 Tema

Å kunne stemme i valg er en viktig demokratisk rettighet. For å stemme i norske stortingsvalg må man være norsk statsborger, mens det i kommunestyre- og fylkestingsvalg er mulig å stemme etter tre års botid i landet. Valgforskningen har vist at det er grupper i samfunnet som sjelden eller aldri stemmer i valg. Selv om det er variasjoner innad i gruppen, er

innvandrere overrepresentert blant denne gruppen. Hvordan kan vi bidra til at flere av innvandrerne bruker stemmeretten?

4.3.2 Innledere

Statssekretær Emil Raaen fra Kommunal- og distriktsdepartementet innledet denne bolken. I innledningen understreket han viktigheten av høy valgdeltakelse som grunnlag for et velfungerende demokrati, og pekte særlig på utfordringen med lavere deltagelse blant velgere med innvandrerbakgrunn. Han fremhevet tiltak som informasjon på flere språk, brev til nye statsborgere og støtte til organisasjoner som jobber med demokratisk deltagelse. Statssekretæren oppfordret deltakerne til å bidra med informasjon og engasjement i sine nettverk for å styrke demokratiet og redusere demokratisk utenforskap.

Øyvind Kleven, seniorrådgiver ved Statistisk Sentralbyrå, holdt en presentasjon om innvandreres deltagelse i valg. Her viste han blant annet til at det ved forrige valg var en historisk lav valgdeltakelse blant innvandrere. Han viste til store forskjeller mellom ulike grupper, særlig basert på landbakgrunn. Det ble trukket frem at faktorer som utdanning, alder, botid og tillit til systemet har stor betydning for om folk stemmer. Det ble også understreket at det er partienes oppgave å mobilisere velgerne.

Rabia Musavi, daglig leder for LIN, hadde også en presentasjon om valgdeltakelse blant innvandrere under denne bolken. I presentasjonen tok hun opp at mange innvandrere er politisk engasjerte, men ofte mest opptatt av situasjonen i hjemlandet og har lite kjennskap til det norske politiske systemet. Lav tillit til samfunnet, erfaringer med korrupsjon og opplevelsen av at partiene er like, kan bidra til lav valgdeltakelse. Det ble trukket frem at manglende kunnskap er en viktig barriere, mange vet ikke engang at de har stemmerett, og at det derfor er viktig at partiene løfter saker som angår innvandrere, kommuniserer tydelig og gjør informasjon og verktøy som valgomater enklere å forstå.

4.3.3 Innspill fra panelsamtale

Panelsamtalen løftet frem flere viktige perspektiver knyttet til hvordan man kan øke valgdeltakelsen, særlig blant unge og innvandrerbefolkningen. Det ble understreket at det er avgjørende å kommunisere betydningen av å bruke stemmeretten, da enkelte ikke opplever at deres stemme har en reell innflytelse. Mediene ble oppfordret til å tilpasse valgomater slik at unge i større grad kjenner seg igjen og opplever tilhørighet. Panelet etterlyste også mer målrettet og tilpasset informasjon til ulike grupper, inkludert arbeidsinnvandrere, samt kontinuerlig støtte til frivillige og innvandrerorganisasjoner som jobber med valgdeltakelse, ikke bare i valgår. Politikerne ble utfordret til å snakke mer om saker som angår innvandrere, som bolig, arbeidsledighet, diskriminering og fattigdom. Det ble også foreslått å engasjere flere unge som valgmedarbeidere for å skape mer aktivitet og eierskap, og å gjøre tilskuddsordningene fra Valgdirektoratet bedre kjent.